

W nawiązaniu do artykułu 17 ust. 7, organem kompetentnym w Holandii, do którego należy kierować i który jest uprawniony do udzielania odpowiedzi na prośby, o których mowa w tym artykule, jest:

De Centrale Recherche Informatieduenst,
T.a.v. Landelijk Officier van Justitie,
Postbus 20302,
2500 EH The Hague, The Netherlands,
Telefon: (31) 70-360-0846 lub (31) 79-459-888,
Telex: 31152
Telefax: (31) 70-4365-8915 lub 79-458-754.

5. W nawiązaniu do artykułu 32 niniejszej konwencji, Brunei Darussalam oświadcza niniejszym, że uważa za niewiążące postanowienia zawarte w ust. 2 i 3 ww. artykułu.

6. Federalna Republika Niemiec rozumie, że podstawowe założenia systemu prawnego, o którym mowa w artykule 3 ust. 2 niniejszej konwencji, mogą podlegać zmianom.

7. Mam zaszczyt nawiązać do Konwencji o zwalczaniu nielegalnego obrotu środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi, otwartej do podpisu w Wiedniu w dniu 20 grudnia 1988 r., którą Rząd Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Północnej Irlandii ratyfikował w dniu 28 czerwca 1991 r.

Mam zaszczyt oświadczyć w imieniu Rządu Zjednoczonego Królestwa, że odtąd wyżej wymieniona Konwencja rozszerzona jest na Wyspę Man, której dotyczą następujące zastrzeżenia i notyfikacje:

1) (Zastrzeżenie) *Artykuł 7 ust. 18*

Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Północnej

Irlandii rozważy prośbę o przyznanie immunitetu, o którym mowa w artykule 7 ust. 18, w odniesieniu do Wyspy Man tylko wtedy, gdy osoba, której dotyczyłby immunitet, zwróciłaby się ze szczególną prośbą lub też organ desygnowany, o którym mowa w artykule 7 ust. 8, Strony zwracającej się o pomoc. Prośba o immunitet nie zostanie uwzględniona, jeśli władze ustawodawcze Wyspy Man uznają, że byłoby to sprzeczne z interesem publicznym.

2) (Notyfikacja) *Artykuł 7 ust. 8*

Organem desygnowanym przez Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Północnej Irlandii, o którym mowa w artykule 7 ust. 8, w odniesieniu do Wyspy Man jest Jej Królewskiej Mości Prokurator Generalny na terytorium Wyspy Man.

3) (Notyfikacja) *Artykuł 7 ust. 9*

Językiem akceptowanym przez Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Północnej Irlandii w odniesieniu do Wyspy Man dla celów określonych w artykule 7 ust. 9 jest język angielski.

4) (Notyfikacja) *Artykuł 17 ust. 7*

Organem desygnowanym przez Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Północnej Irlandii, o którym mowa w artykule 17 ust. 7, w odniesieniu do Wyspy Man jest Ministerstwo Skarbu Wyspy Man (Wydział Cel i Akcyz).

* * *

IV. Informacje o państwach, które w terminie późniejszym staną się stronami powyższej Konwencji można uzyskać w Departamencie Prawno-Traktatowym Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Minister Spraw Zagranicznych: *A. Olechowski*

71

TRAKTAT

między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Litewską o przyjaznych stosunkach i dobrosąsiedzkiej współpracy,

sporządzony w Wilnie dnia 26 kwietnia 1994 r.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 26 kwietnia 1994 r. został sporządzony w Wilnie Traktat między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Litewską o przyjaznych stosunkach i dobrosąsiedzkiej współpracy w następującym brzmieniu:

TRAKTAT

między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Litewską o przyjaznych stosunkach i dobrosąsiedzkiej współpracy

Rzeczpospolita Polska i Republika Litewska, nazywane dalej Układającymi się Stronami,

— kierując się celami i zasadami Karty Narodów Zjednoczonych, Aktu końcowego Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, Paryskiej Karty Nowej Europy oraz dokumentów wielostronnej współpracy ogólnoeuropejskiej,

— dążąc do wniesienia swego wkładu do procesu integracji Europy i świadome wspólnoty ich interesów oraz swojej współodpowiedzialności za pokój, bezpieczeństwo, porozumienie i współpracę w demokratycznej, wolnej i szanującej prawa człowieka Europie,

— doceniając znaczenie stosunków polsko-litewskich dla całokształtu współpracy w Europie Środkowej, regionie bałtyckim i na całym kontynencie europejskim oraz deklarując wolę współdziałania na płaszczyźnie dwustronnej, jak i w ramach organizacji i instytucji międzynarodowych, jak również w celu rozwoju wszechstronnej współpracy w regionie bałtyckim,

— pomne złożoności historii naszych narodów oraz wielowiekowej bliskości Polaków i Litwinów, biorąc pod uwagę możliwości odmiennego rozumienia wspólnej historii przez oba narody,

— podkreślając, że świadomość dobrych i złych kart z historii naszych państw ma służyć utrwalaniu wzajemnego zrozumienia pomiędzy narodami polskim i litewskim w jednoczącej się demokratycznej Europie,

— wyrażając żal z powodu konfliktów między obydwojma państwami po zakończeniu I wojny światowej, kiedy po długotrwałej niewoli Polacy i Litwini przystępowali do budowy nowego, niepodległego życia, oraz potępiając używanie przemocy, które się zdarzało w stosunkach wzajemnych obu narodów,

— ubolewając z powodu tragedii i ogromu strat, jakie dotknęły nasze narody za sprawą systemów totalitarnych w XX wieku,

— uroczyście potwierdzając wzajemnie integralność, dziś i w przyszłości, swoich aktualnych terytoriów ze stolicami w Warszawie i w Wilnie, niezależnie od procesu kształtowania się ich granic w przeszłości,

— uwzględniając fakt, że mieszkający od wieków na terytorium obydwu państw Polacy i Litwini wnosili i wnoszą trwale wartości do kultury obu narodów i państw, jak również mają istotny wkład w rozwój kultury europejskiej,

— pojmując, że odzyskanie niepodległości przez oba państwa i narody nakłada na nas obowiązek śmiałego myślenia o przyszłości,

— dążąc do wszechstronnego rozwoju wzajemnych stosunków i przyjaznej współpracy, w oparciu o zasadę dobrosąsiedztwa,

uzgodniły, co następuje:

Artykuł 1

Układające się Strony kształtują swoje stosunki w duchu wzajemnego szacunku, zaufania, równouprawnienia i dobrosąsiedztwa, opierając się na primacie prawa międzynarodowego, a szczególnie na zasadach poszanowania suwerenności, nienaruszalności granic, zakazu agresji zbrojnej, integralności terytorialnej, nieingerencji w sprawy wewnętrzne oraz przestrzegania praw człowieka i podstawowych swobód.

Artykuł 2

1. Układające się Strony uznają istniejącą między nimi i wytyczoną w terenie granicę za nienaruszalną oraz zobowiązują się wzajemnie do bezwzględnego poszanowania ich suwerenności i integralności terytorialnej.

2. Strony potwierdzają, że nie mają wobec siebie żadnych roszczeń terytorialnych i roszczeń takich nie będą miały również w przyszłości.

Artykuł 3

1. Zgodnie z Kartą Narodów Zjednoczonych oraz odpowiednimi dokumentami Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie Układające się Strony zobowiązują się rozwiązywać swoje spory wyłącznie środkami pokojowymi i potwierdzają, że powstrzymają się od użycia siły lub groźby jej użycia w stosunkach wzajemnych.

2. Żadna ze Stron nie dopuści, aby z jej terytorium państwo trzecie lub państwa trzecie dokonały aktu agresji przeciw drugiej Stronie.

3. Każda ze Stron gwarantuje, że działalność jej sił zbrojnych na jej terytorium będzie zgodna z Kartą Narodów Zjednoczonych, Aktem końcowym Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, Paryską Kartą Nowej Europy i innymi dokumentami Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie.

Artykuł 4

1. Stosownie do postanowień odpowiednich dokumentów Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie Układające się Strony będą współdziałać w celu utrzymania

nia i umocnienia bezpieczeństwa na kontynencie europejskim.

2. Strony będą wprowadzać w życie uzgodnione ogólnoeuropejskie środki umacniania zaufania i bezpieczeństwa. W razie potrzeby Strony uzgodnią dodatkowe środki tego rodzaju.

3. Strony szczególną uwagę poświęcą sprawom umocnienia bezpieczeństwa oraz środkom zaufania w regionie Bałtyku.

Artykuł 5

1. Układające się Strony będą aktywnie wspierać proces rozbrojenia jądrowego, chemicznego i biologicznego. Strony uważają, że redukcja zbrojeń do poziomu niezbędnej wystarczalności do obrony oraz wykonanie Traktatu o konwencjonalnych siłach zbrojnych w Europie będą prowadziły do utrwalenia stabilności i bezpieczeństwa w Europie.

2. Zgodnie z Układem o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej, Strony będą współdziałać na rzecz zapobiegania rozprzestrzenianiu tej broni w świecie, w szczególności w Europie Środkowej i Wschodniej.

3. Strony podejmą środki w celu zagwarantowania kontroli eksportu towarów i technologii, które służą celom pokojowym, lecz mogą być wykorzystane do produkcji broni, o których mowa w ustępach 1 i 2.

4. Strony będą układać swoje stosunki w dziedzinie wojskowości na podstawie odrębnych porozumień.

Artykuł 6

1. W przypadku powstania sporu lub sytuacji, które zdaniem jednej z Układających się Stron mogą zagrażać lub zagrażają utrzymaniu pokoju lub bezpieczeństwa w świecie albo naruszają pokój międzynarodowy lub bezpieczeństwo, w szczególności, gdy taki spór lub sytuacja dotyczy obu Stron, Strony niezwłocznie przeprowadzą stosowne konsultacje w celu poszukiwania możliwych środków uregulowania sporu lub powstałej sytuacji, zgodnie z Kartą Narodów Zjednoczonych.

2. W razie gdyby państwo trzecie lub państwa trzecie dokonały zbrojnej napaści na jedną ze Stron, druga Strona zobowiązuje się nie udzielać jakiegokolwiek pomocy i poparcia takiemu państwu lub państwom przez cały czas trwania konfliktu zbrojnego oraz będzie działać na rzecz uregulowania tego konfliktu, zgodnie z Kartą Narodów Zjednoczonych i dokumentami Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie.

Artykuł 7

W ramach Rady Państw Morza Bałtyckiego i innych organizacji i instytucji regionu bałtyckiego Układające się Strony będą tworzyć sprzyjające warunki dla rozwoju współpracy i dobrego sąsiedztwa w tej części Europy.

Artykuł 8

1. Układające się Strony będą rozwijać regularne kontakty między organami państwowymi. Będą w szczególności tworzyć sprzyjające warunki dla rozwoju współpracy międzyparlamentarnej.

2. Spotkania szefów państw i rządów będą odbywać się z reguły corocznie, a także w każdym przypadku, kiedy Strony uznają to za celowe.

3. Ministrowie Spraw Zagranicznych będą odbywać regularne konsultacje w sprawach będących przedmiotem zainteresowania obu Stron.

4. W razie potrzeby Strony w oparciu o obustronne porozumienie mogą powołać dwustronne komisje w celu rozwiązania wzajemnie interesujących kwestii.

Artykuł 9

1. Układające się Strony będą sprzyjać rozwojowi wzajemnie korzystnej współpracy gospodarczej, w tym handlowej, opartej na zasadach rynkowych, i zapewnią dogodne warunki dla takiej współpracy, z uwzględnieniem ochrony inwestycji, technologii, praw patentowych i autorskich, oraz wprowadzą odpowiednie uregulowania prawne w zakresie przepływu kapitałów, siły roboczej, towarów i usług.

2. Strony będą ułatwiać rozwój współpracy przedsiębiorstw państwowych i prywatnych oraz innych podmiotów gospodarczych. W szczególności będą popierać rozwój kooperacji inwestycyjnej i kapitałowej przedsiębiorstw polskich i litewskich, wykorzystując w pełni wszystkie dostępne środki promocji. Szczególna uwaga będzie skierowana na współpracę małych i średnich przedsiębiorstw.

3. Strony będą dokonywać wymiany doświadczeń oraz udzielać sobie pomocy szkoleniowej i innej w procesie budowania i doskonalenia gospodarki rynkowej.

4. Strony będą rozwijać i ułatwiać współpracę naukową i techniczną między obydwojma państwami w celach pokojowych na zasadach równouprawnienia i wzajemnych korzyści, uwzględniając możliwości nowoczesnej nauki i techniki.

Artykuł 10

1. Układające się Strony przywiązują duże znaczenie do wzajemnie korzystnej współpracy między gminami, miastami i innymi jednostkami administracyjno-terytorialnymi oraz regionami, w szczególności na obszarach przygranicznych. Strony będą ułatwiać i popierać tę współpracę we wszystkich dziedzinach zarówno w stosunkach dwustronnych, jak i przez udział w Radzie Państw Morza Bałtyckiego i Związku Miast Bałtyckich.

2. We współpracy, o której mowa w ustępie 1, Strony kierują się w szczególności odpowiednimi konwencjami Rady Europy. Strony będą dążyć do włączenia tej współpracy do działalności odpowiednich instytucji europejskich.

3. Strony powołają wspólną dwustronną Komisję do Spraw Współpracy Transgranicznej. W tym celu zostanie zawarta odpowiednia umowa.

4. Strony zwiększą liczbę przejść granicznych, zmodernizują przejścia istniejące i drogi dojazdowe do nich oraz dołożą starań dla usprawnienia i przyspieszenia na zasadzie wzajemności odpraw celnych, granicznych oraz dalszego rozwoju współpracy właściwych organów administracji.

5. Strony są zgodne co do tego, że w warunkach postępującej integracji państw Europy istnieje konieczność uzgadniania polityki poszczególnych państw w dziedzinie gospodarki przestrzennej, w szczególności między państwami bezpośrednio sąsiadującymi.

Artykuł 11

1. Układające się Strony będą współpracować w celu doskonalenia wzajemnych i tranzytowych połączeń transportowych i związanej z nimi infrastruktury we wszystkich dziedzinach transportu, łącznie z transportem rurociągowym oraz liniami energetycznymi.

2. Strony będą podejmować kroki na rzecz modernizacji i doskonalenia połączeń telekomunikacyjnych, w szczególności połączeń telefonicznych, teleksowych i elektronicznego przekazywania danych.

3. Strony będą sprzyjać współpracy w dziedzinie transportu i łączności tak w Europie, jak i w innych częściach świata. Ich właściwe organy będą zawierać odrębne umowy w tym zakresie, odpowiadające standardom i normom międzynarodowym.

Artykuł 12

1. Układające się Strony będą współdziałać w dziedzinie ochrony środowiska i racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych celem zapewnienia wzajemnego i trwałego bezpieczeństwa ekologicznego. Będą rozwijać, wspierać i stwarzać warunki dla poprawy i utrwalenia dobrej jakości środowiska, w tym w szczególności wód, powietrza, gleby i lasów oraz ochrony fauny i flory, zwłaszcza na obszarach przygranicznych. Strony będą stosować środki zapobiegawcze w celu unikania zanieczyszczeń transgranicznych, zwłaszcza chemicznych i promieniotwórczych, i będą dążyć do skutecznego ograniczania i likwidacji tych zanieczyszczeń. Będą one także współpracować przy stosowaniu i rozwoju ekologicznie czystych produkcji i technologii.

2. Strony będą wzajemnie ostrzegać się o mogącym nastąpić zanieczyszczeniu środowiska drugiej Strony oraz współdziałać i udzielać sobie wzajemnej pomocy w celu zapobiegania i zwalczania zagrożeń ekologicznych na obszarach przygranicznych.

3. Strony będą uczestniczyć w tworzeniu skoordynowanej współpracy i strategii ochrony środowiska w regionie, w Europie i na świecie.

4. Właściwe organy obu Stron zawrą szczegółowe umowy dotyczące bezpieczeństwa i współpracy ekologicznej, zgodnie ze standardami międzynarodowymi.

Artykuł 13

1. Układające się Strony zobowiązują się do poszanowania międzynarodowych zasad i standardów dotyczących ochrony praw mniejszości narodowych, w szczególności zawartych w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, w Międzynarodowych paktach praw człowieka, w odpowiednich dokumentach Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, a także w Europejskiej konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, wraz z protokołami dodatkowymi, przyjętymi przez obie strony.

2. Osoby należące do mniejszości polskiej w Republice Litewskiej, czyli osoby posiadające obywatelstwo litewskie, które są polskiego pochodzenia albo przyznają się do narodowości, kultury lub tradycji polskiej oraz uznają język polski za swój język ojczysty, a także osoby należące do mniejszości litewskiej w Rzeczypospolitej Polskiej, czyli osoby posiadające obywatelstwo polskie, które są litewskiego pochodzenia albo przyznają się do narodowości, kultury lub tradycji litewskiej oraz uznają język litewski za swój język ojczysty, mają prawo indywidualnie lub wspólnie z innymi członkami swej grupy do swobodnego wyrażania, zachowania i rozwijania swej tożsamości narodowej, kulturowej, językowej i religijnej, bez jakiegokolwiek dyskryminacji i przy zachowaniu pełnej równości wobec prawa.

3. Strony potwierdzają, że przynależność do mniejszości narodowej jest sprawą indywidualnego wyboru dokonywanego przez osobę i że nie mogą z tego wynikać dla niej żadne negatywne następstwa. Nikt nie może być zmuszony do udowodnienia swej narodowości ani do jej wyrzeczenia się.

Artykuł 14

Układające się Strony oświadczają, że osoby wymienione w artykule 13 ustęp 2 mają w szczególności prawo do:

- swobodnego posługiwania się językiem mniejszości narodowej w życiu prywatnym i publicznie,
- dostępu do informacji w tym języku, jej rozpowszechniania i wymiany oraz posiadania własnych środków masowego przekazu,
- uczenia się języka swojej mniejszości narodowej i pobierania nauki w tym języku,
- zgodnego z prawem krajowym zakładania i utrzymywania własnych instytucji, organizacji lub stowarzyszeń, w szczególności kulturalnych, religijnych i oświatowych, w tym szkół wszystkich szczebli, które mogą się ubiegać o dobrowolne wkłady finansowe i inne, z kraju i z zagranicy, jak również o pomoc publiczną, oraz uczestniczenia w międzynarodowych organizacjach pozarządowych,
- wyznawania i praktykowania swojej religii, w tym nabywania, posiadania i wykorzystywania materiałów religijnych oraz prowadzenia oświatowej działalności religijnej w języku mniejszości narodowej,
- ustanawiania i utrzymywania nie zakłóconych kontaktów między sobą w obrębie swego kraju, jak również kontaktów poprzez granicę z obywatelami innych państw, z którymi łączy ich wspólne pochodzenie narodowe,
- używania swych imion i nazwisk w brzmieniu języka mniejszości narodowej; szczegółowe regulacje dotyczące pisowni imion i nazwisk zostaną określone w odrębnej umowie,
- uczestniczenia w życiu publicznym bezpośrednio lub za pośrednictwem swobodnie wybranych przedstawicieli na szczeblu władz państwowych i lokalnych oraz dopuszczenia do służby publicznej na równi z innymi obywatelami.

Artykuł 15

Układające się Strony będą na swych terytoriach chroniły tożsamość narodową, kulturową, językową i religijną osób wymienionych w artykule 13 ustęp 2 oraz tworzyły warunki jej rozwijania.

Strony w szczególności:

- rozważą dopuszczenie używania języków mniejszości narodowych przed swymi urzędami, szczególnie zaś w tych jednostkach administracyjno-terytorialnych, w których dużą część ludności stanowi mniejszość narodowa,
- zapewnią mniejszościom narodowym dostęp do publicznych środków masowego przekazu,
- zapewnią odpowiednie możliwości nauczania języka mniejszości narodowej i pobierania nauki w tym języku w przedszkolach, szkołach podstawowych i średnich,
- będą podejmować niezbędne środki dotyczące ochrony tożsamości mniejszości narodowej po należytej konsul-

tacji, łącznie z kontaktami z organizacjami lub stowarzyszeniami grup wymienionych w artykule 13 ustęp 2,

- będą uwzględniać historię i kulturę grup wymienionych w artykule 13 ustęp 2 w związku z nauczaniem historii i kultury w placówkach oświatowych,
- powstrzymają się od jakichkolwiek działań mogących doprowadzić do asymilacji członków mniejszości narodowej wbrew ich woli oraz zgodnie ze standardami międzynarodowymi powstrzymają się od działań, które prowadziłyby do zmian narodowościowych na obszarach zamieszkałych przez mniejszości narodowe.

Artykuł 16

1. Żadne z postanowień przewidzianych w artykule 14 nie może być interpretowane jako dające prawo do prowadzenia jakiejkolwiek działalności lub dokonania jakichkolwiek działań sprzecznych z Kartą Narodów Zjednoczonych, zasadami prawa międzynarodowego, szczególnie z zasadą poszanowania integralności terytorialnej państwa oraz dokumentami Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie.

2. Każda osoba należąca do mniejszości narodowej polskiej w Republice Litewskiej oraz litewskiej w Rzeczypospolitej Polskiej powinna być jak każdy obywatel lojalna wobec państwa swego zamieszkania, kierując się obowiązkami wynikającymi z ustawodawstwa tego państwa.

Artykuł 17

Układające się Strony gwarantują osobom stale zamieszkującym na ich terytorium, a posiadającym obywatelstwo drugiej Strony, wszystkie prawa człowieka, które są przyznawane takim osobom zgodnie z powszechnie uznawanymi zasadami i szczegółowymi normami prawa międzynarodowego oraz prawami państwa, w którym osoby te stale mieszkają.

Artykuł 18

1. Układające się Strony otoczą szczególną opieką znajdujące się na ich terytoriach miejsca i dobra kultury świadczące o wydarzeniach historycznych oraz osiągnięciach i tradycjach kulturalnych i naukowych drugiej Strony oraz będą działać na rzecz ich obiegu kulturalnego oraz zapewnią należyłą ochronę prawną, materialną i inną, a także zapewnią do nich swobodny i nieskrępowany dostęp lub zadbają o taki dostęp w przypadkach, gdy jego zapewnienie nie należy do kompetencji państwa.

2. Strony dołożą starań w celu odszukania, zidentyfikowania i zwrotu dóbr kultury, które zostały wywiezione z terytorium drugiej Strony z naruszeniem norm międzynarodowych.

3. Strony powołają pełnomocników rządów Stron w celu realizacji zadań określonych w ustępach 1 i 2.

Artykuł 19

1. Układające się Strony będą działać na rzecz rozwoju współpracy pomiędzy różnymi rodzajami szkół i szkół wyższych oraz między instytucjami naukowymi, między innymi poprzez wymianę uczniów, studentów i stypendystów.

2. Strony będą uznawać okresy studiów i dyplomy szkół i szkół wyższych różnego szczebla oraz tytuły naukowe.

Artykuł 20

1. Układające się Strony potwierdzają swą gotowość do umożliwienia wszystkim zainteresowanym osobom pełnego dostępu do języka i kultury drugiej Strony i będą popierać odpowiednie państwowe oraz prywatne inicjatywy i instytucje.

2. Strony będą popierać upowszechnianie literatury drugiej Strony zarówno w języku oryginału, jak i w przekładzie.

3. Strony opowiadają się za rozszerzeniem możliwości nauki języka drugiej Strony w szkołach, szkołach wyższych i innych placówkach oświatowych. Dołożą one ponadto starań na rzecz rozszerzenia możliwości studiów polonistycznych i lituanistycznych w szkołach wyższych drugiej Strony.

4. Strony będą współpracować w delegowaniu pracowników dydaktycznych i naukowych, w ich kształceniu i doskonaleniu zawodowym i naukowym oraz we wzajemnym udostępnianiu pomocy naukowych.

5. Strony będą wspierały działalność wspólnych komisji do spraw podręczników szkolnych.

Artykuł 21

1. Każda z Układających się Stron będzie dążyć do ułatwiania rozpowszechniania prasy, książek i przekazów audiowizualnych drugiej Strony. Strony będą rozwijały współpracę w dziedzinie radiofonii i telewizji oraz między agencjami prasowymi, przyczyniając się w ten sposób do obiektywnego i wyczerpującego informowania o życiu społeczeństw obu Stron. Szczegółowe warunki współpracy określą odrębne umowy.

2. Dla promowania narodowego dorobku i osiągnięć w dziedzinie kultury, nauki i oświaty, a także dla wspomaganie współpracy w tych dziedzinach Strony powołają ośrodki kultury i informacji, odpowiednio polski na Litwie i litewski w Polsce.

3. Strony będą udzielać poparcia rozwojowi kontaktów między obywatelami obu Stron, współpracy między organizacjami społecznymi, partiami politycznymi, związkami zawodowymi, kościołami i związkami wyznaniowymi, organizacjami sportowymi, fundacjami oraz innymi organizacjami i zrzeszeniami społecznymi.

4. Ze względu na szczególną rolę młodego pokolenia w kształtowaniu wzajemnych stosunków w porozumieniu

narodów obu państw rządy Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Litewskiej zawrą umowę o współpracy i wzajemnej wymianie młodzieży.

Artykuł 22

1. Układające się Strony będą popierać wszechstronną współpracę w dziedzinie ochrony zdrowia i higieny sanitarnej, w szczególności w zakresie zapobiegania i zwalczania chorób cywilizacyjnych i zakaźnych.

2. Strony będą dążyć do ścisłego współdziałania w dziedzinie stosunków pracy, ubezpieczeń i opieki społecznej.

Artykuł 23

1. Każda z Układających się Stron zobowiązuje się do zachowania i objęcia ochroną prawną oraz utrzymania zgodnego z prawem międzynarodowym i zwyczajami narodowymi i religijnymi, wojskowych i cywilnych cmentarzy, grobów, miejsc pochówku, wraz z pomnikami, oraz innych miejsc i obiektów pań ęci znajdujących się obecnie lub w przyszłości odkrytych na jej terytorium, stanowiących przedmiot czci i pamięci obywateli drugiej Strony.

2. Obywatele obu Stron będą mieć zapewnione dostęp oraz możliwości opieki nad grobami, cmentarzami oraz miejscami pochówku i pamięci rodaków, które znajdują się na terytorium drugiej Strony.

3. Strony będą współdziałać w ustalaniu i rejestracji miejsc pochówku obywateli drugiej Strony na swoim terytorium.

Artykuł 24

1. Układające się Strony będą na podstawie odrębnych umów tworzyć warunki dla obrotu prawnego w sprawach cywilnych, rodzinnych, karnych i administracyjnych.

2. Strony będą współpracować w zwalczaniu zorganizowanej przestępczości, terroryzmu, przestępczości gospodarczej, nielegalnego handlu narkotykami i bronią oraz nielegalnego handlu dziełami sztuki, naruszeń bezpieczeństwa cywilnej żeglugi powietrznej i morskiej, wytwarzania i wprowadzania do obiegu fałszywych środków płatniczych, a także nielegalnej migracji.

Artykuł 25

Traktat niniejszy nie narusza praw i obowiązków określonych w umowach dwustronnych i wielostronnych, które każda z Układających się Stron zawarła z innymi państwami.

Artykuł 26

Niniejszy traktat będzie zarejestrowany w Sekretariacie Organizacji Narodów Zjednoczonych zgodnie z artykułem 102 Karty Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 27

1. Niniejszy traktat podlega ratyfikacji i wejdzie w życie w dniu wymiany dokumentów ratyfikacyjnych.

2. Niniejszy traktat zostaje zawarty na okres 15 lat. Jego ważność ulega następnie automatycznemu przedłużeniu na okresy pięcioletnie, o ile żadna ze stron nie wypowie go, w drodze notyfikacji, najpóźniej na rok przed upływem danego okresu obowiązywania.

Sporządzono w Wilnie dnia 26 kwietnia 1994 r. w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim i litewskim, przy czym obydwa teksty mają jednakową moc.

W imieniu
Rzeczypospolitej Polskiej
L. Wałęsa

W imieniu
Republiki Litewskiej
A. Brazauskas

Po zaznajomieniu się z powyższym traktatem, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- został on uznany za słuszny zarówno w całości, jak i każde z postanowień w nim zawartych,
- jest przyjęty, ratyfikowany i potwierdzony,
- będzie niezmiennie zachowywany.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia 23 listopada 1994 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *L. Wałęsa*

L. S.

Minister Spraw Zagranicznych: *A. Olechowski*

72

OŚWIADCZENIE RZĄDOWE

z dnia 29 listopada 1994 r.

w sprawie wymiany dokumentów ratyfikacyjnych Traktatu między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Litewską o przyjaznych stosunkach i dobrosąsiedzkiej współpracy, sporządzonego w Wilnie dnia 26 kwietnia 1994 r.

Podaje się niniejszym do wiadomości, że zgodnie z artykułem 27 Traktatu między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Litewską o przyjaznych stosunkach i dobrosąsiedzkiej współpracy, sporządzonego w Wilnie dnia 26 kwietnia 1994 r., nastąpiła w Mariampolu dnia 26 listopada 1994 r.

wymiana dokumentów ratyfikacyjnych wymienionego traktatu.

Powyższy traktat wszedł w życie dnia 26 listopada 1994 r.

Minister Spraw Zagranicznych: *A. Olechowski*